



Brabantse
OpleidingsSchool

BOS-BOEKJE WERKPLEKBEGELEIDERS

Afspraken voor begeleiding door de WPB

versie juli 2025

Inhoud

Afkortingen.....	2
Handige documenten.....	2
Wat verwachten we van collega's in opleiding?	4
Wat bieden we collega's in opleiding vanuit BOS?	4
Werkplekbegeleider (WPB)	5
Leeruitkomsten/bekwaamheden	5
Eerstejaars collega's in opleiding / oriënterende fase	7
Tweedejaars collega's in opleiding.....	9
Derdejaars collega's in opleiding.....	11
Vierdejaars collega's in opleiding / afrondende fase	12
Collega's in opleiding in een master.....	13
Afstudeeronderzoek.....	13
Internationale collega's in opleiding	14
Beoordeling stage.....	15

Afkortingen

Algemeen			
IO	InstituutOpleider (stagebegeleider en -beoordelaar vanuit het instituut)		
SO	SchoolOpleider (algemeen stagebegeleider en -coördinator op een school)		
WPB	WerkPlekBegeleider (eerstelijns stagebegeleider op de werkplek)		
CIO	Collega In Opleiding		
FONTYS		Universiteiten	
FE	Fontys Educatie	ESoE	Eindhoven School of Education
FAA	Fontys Academy of the Arts	ULO	Universitaire LerarenOpleiding
(PABO-) ALO	(Samenwerking Pedagogische Academie voor BasisOnderwijs -) Academie voor Lichamelijke Opvoeding	TiCels	Tilburg Center of the Learning Sciences (van Tilburg University)
LUK's	LeerUitKomsten (eindniveau dat collega in opleiding moet aantonen, resultaat van leerervaringen), bij ESoE en TiCeLS zijn dit bekwaamheidseisen	BHE	Bekwaamheidseisen (eindniveau dat collega in opleiding moet aantonen, resultaat van leerervaringen), bij Fontys zijn dat LUK's
P1 t/m P4	Studiejaar verdeeld in 4 periodes: P1: september – november P2: november – januari P3: februari – april P4: april – juli	Q1 t/m Q4	Studiejaar verdeeld in 4 kwartielen: Q1: september – november Q2: november – januari Q3: februari – april Q4: april – juli
PH	Professioneel Handelen: stage, werkplekleren PHP: propedeuse (jaar 1) HF1: Hoofdfase 1 (jaar 2) HF2: hoofdfase 2 (jaar 3) AS: afrondende stage (jaar 4)	WPL1-4	Stage, werkplekleren 1 t/m 4 Minor: WPL1+WPL2 (VMBO-t/onderbouw) Master: WPL1-2 + WPL3-4 (bovenbouw havo/vwo)
SLB	StudieLoopbaanBegeleider (soort mentor, vanuit Fontys aan collega in opleiding gekoppeld)	Tutor	Mentor, vanuit ESoE aan een groep collega's in opleiding gekoppeld
APV	Algemeen Professionele Vorming (vak)		
DRP	De Rooi Pannen (mbo opleidingen en vmbo)		

Handige documenten

Op www.brabantseopleidingsschool.nl/downloads vind je een aantal handige documenten:

- **Jaarplanning 2025-2026** (met daarin o.a. de toetsweken, schoolbijeenkomsten, verdiepingsmiddagen en bijeenkomsten onderzoeksbegeleiding zodat je kunt zien wanneer collega's in opleiding er niet zijn i.v.m. deze verplichte bijeenkomsten)
- **Wanneer zijn de collega's in opleiding in de scholen** (op welke dag/dagen en in welke periode zijn collega's in opleiding van de verschillende instituten/stageniveaus op de scholen)
- **Handreiking begeleiden en beoordelen op de leerwerkplek** Fontys Educatie
- **Missie, visie en beroepsbeeld BOS** (met daarin o.a. de kernwaarden cq belangrijkste opleidingsprincipes van de opleidingsschool: samen, diversiteit, ontwikkelingsgericht, eigenaarschap en commitment)

Voor meer informatie verwijzen wij u naar www.brabantseopleidingsschool.nl of de SO/IO van de school.

- **Rollen en verantwoordelijkheden** (welke collega's zijn betrokken bij het samen opleiden en wat zijn hun taken en verantwoordelijkheden)

Wat verwachten we van collega's in opleiding?

- Collega's in opleiding op de opleidingsschool worden, ongeacht de opleidingsfase waarin ze zich bevinden en ongeacht van welke opleiding ze komen, binnen het schoolteam opgenomen en als professional behandeld. Zij krijgen op de opleidingsschool veel kansen, maar er wordt een professionele houding gevraagd.
- We verwachten:
 - o Een onderzoekende, zelfstandige, proactieve houding (eigenaarschap);
 - o De bereidheid tot zelfreflectie en samen leren;
 - o Betrokkenheid bij de school;
 - o Bewustzijn van de eigen voorbeeldfunctie en van de eigen waarden, normen en onderwijskundige opvattingen;
 - o Een koppeling van ervaringen op de werkplek aan de theorie cq bronnen;
 - o Actieve deelname aan de aangeboden (onderwijs)activiteiten en -opdrachten;
 - o Het nakomen van gemaakte (werk)afspraken;
 - o Proactieve communicatie richting de betrokken begeleiders.

Wat bieden we collega's in opleiding vanuit BOS?

Vanuit BOS wordt een aantal bijeenkomsten georganiseerd waarin collega's in opleiding met en van elkaar en van experts uit de praktijk (die ook een koppeling maken met bronnen, zoals theorie) kunnen leren.

- **Schoolbijeenkomsten:** intervisie, ongeveer 1x per 4 weken op donderdagmiddag, georganiseerd door de SO en IO van de eigen school voor alle collega's in opleiding die op dat moment op die school stagelopen; soms werken meer locaties hierin samen, bv De Campus in Breda;
- **Verdiepingsmiddagen:** diverse workshops, 3x per jaar op donderdagmiddag, BOS-overstijgend georganiseerd voor alle collega's in opleiding die op dat moment stagelopen op alle BOS-locaties;
- **Onderzoeksbegeleiding:** procesbegeleiding, op één of twee locaties (Breda en Tilburg), voor alle vierdejaars VT FONTYS EDUCATIE en (indien gewenst) collega's in opleiding die de master volgen en die op dat moment stagelopen binnen BOS;
- **Wisseldag:** meelopen op een andere BOS-locatie, 1x per jaar, voor alle 1^e, 2^e en 3^e jaars collega's in opleiding en minoren;
- **Online intervisie:** voor o.a. DT- collega's in opleiding, zij-instromers of collega's in opleiding met een baan, 4x per jaar, wisselende dagen, online mogelijkheid om aan te sluiten voor intervisie, BOS-overstijgend georganiseerd.

De exacte data zijn te vinden in de Jaarplanning, www.brantseopleidingsschool.nl/downloads.

Bovenstaande schoolbijeenkomsten en verdiepingsmiddagen zijn verplicht voor alle collega's in opleiding van Fontys Educatie, ESoE, Ticels, FAA en PABO-ALO die de opleiding voltijd volgen; alle andere collega's in opleiding zijn ook van harte welkom.

Als WPB is het belangrijk om de collega's in opleiding hierop te wijzen. Daarnaast zijn de WPB ook van harte welkom om met de Collega in opleiding mee te gaan of als de WPB een specifieke expertise heeft dit op deze verdiepingsmiddag te delen. Mocht je interesse hebben, geef dit aan via je SO.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar www.brantseopleidingsschool.nl of de SO/IO van de school.

Werkplekbegeleider (WPB)

- Is de eerstelijnsbegeleider, in de meeste gevallen een vakgenoot, die de Collega in opleiding in de dagelijkse praktijk coacht/begeleidt in de professionele ontwikkeling op het vakgebied, zowel vakinhoudelijk (waar nodig) als vakdidactisch.
- Is een vakbekwaam, bevoegd leraar, geprofessionaliseerd werkplekbegeleider.
- Is verantwoordelijk voor de **begeleiding van de collega in opleiding**:
 - o Begeleidt de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van de onderwijsleeractiviteiten;
 - o Bevordert dat de collega in opleiding planmatig met leerdoelen bezig is; het geven van vakinhoudelijke en (vak)didactische instructies;
 - o Het geven van een gefundeerd advies met betrekking tot de beoordeling over de vakmatige en (vak)didactische ontwikkeling.
- En het **geven van feedback**:
 - o Het op de werkplek begeleiden van de collega in opleiding in hun ontwikkelingsproces;
 - o Stelt daarbij steeds hogere eisen aan de collega in opleiding, gerelateerd aan de fase van de opleiding, om op die manier de collega in opleiding te stimuleren zich verder te ontwikkelen (ontwikkelingsgericht).
 - o Stimuleert de reflectie op het handelen en de persoonlijke ontwikkeling
 - o Geeft formatieve beoordelingen over het werkplekleren, op de uitvoering van opdrachten die op het (vak)didactische vlak liggen en ziet toe op de hierop volgende voortgang;
- En voor de **communicatie met IO/SO**:
 - o Neemt deel aan begeleidingsgesprekken en beoordelingsgesprekken;
 - o Neemt, regelmatig, deel aan de georganiseerde bijeenkomsten voor WPB'ers.
 - o Een goede afstemming van de begeleiding en ontwikkeling van de collega in opleiding met de SO en IO. Voor de rol van IO en SO zie ook 'Rollen en Verantwoordelijkheden BOS':
<https://www.brabantseopleidingsschool.nl/downloads/>
- En tot slot **deelname aan professionaliseringsbijeenkomsten** (WPB-bijeenkomsten):
 - o Neemt deel aan de WPB-bijeenkomsten op de eigen school/ cluster BOS-scholen samen;
 - o Ontvangt een uitnodiging van de SO/IO van de eigen school (3 a 4x per jaar);
 - o Maakt afspraken over aanwezigheid met SO en direct leidinggevende.

Leeruitkomsten/bekwaamheden

Fontys		ESoE		Ticels
LUK1	Vakdidactisch/vakinhoudelijk	BHE 1	Onderzoeks- en ontwerpgericht	BHE 1: vakinhoudelijk
LUK2	Pedagogisch	BHE 2	Vakinhoudelijk	BHE 2: vakdidactisch
LUK3	Communicatie vanuit een professionele houding	BHE 3	Vakdidactisch	BHE 3: pedagogisch
LUK4	Reflectie/Ontwikkeling	BHE 4	Pedagogisch	BHE 4: onderzoeker
		BHE 5	Specialistisch	BHE 5: professional

PABO-ALO		
<i>Universele LUK's</i>	<i>ALO-specifieke LUK's</i>	<i>PABO-specifieke LUK's</i>
Leertrajecten	Fysiek motorisch	Vakkennis
Groepsdynamiek	Leefstijl	Kennisontwikkeling
Maatwerk	Vakvisie	Vakdidactiek
Primair proces	Vakdidactiek	Schoolvakken
Onderzoekend vermogen		Verdieping
Prof. identiteit		Contact externen

Eerstejaars collega's in opleiding / oriënterende fase

FONTYS EDUCATIE: propedeuse

- Er is voor collega's in opleiding via de portal van FONTYS EDUCATIE een document beschikbaar met voorbeelden van mogelijke activiteiten die de collega's in opleiding kan uitvoeren tijdens de stage.
- Andere activiteiten die de collega in opleiding kan uitvoeren en die de WPB mogelijk kan maken:
 - Een dag meelopen met een klas.
 - Een dag meelopen met verschillende leraren.
 - Oriëntatie op de opleidingsschool (BOS): welke school spreekt je aan?
 - Interviewen van onderwijsondersteunend personeel (OOP), bijvoorbeeld een conciërge, leerlingbegeleiding en roostermaker.
 - Interviewen van leraren: wat is de visie van de leraar en hoe zie je dat terug in zijn lessen?
 - Interviewen van leerlingen: wat vinden leerlingen een goede leraar?
 - Groepjes leerlingen helpen/bijles geven.
 - Meehelpen met naschoolse activiteiten.
 - Bijwonen overleggen, bv van team of sectie, en/of leerling-/oudergesprekken, uiteraard mits zij akkoord gaan.
- De WPB is altijd in het lokaal aanwezig.

FAA: propedeuse stage (Stage-P)

ESoE: Werkplekleren 1

- De WPB is altijd in het lokaal aanwezig.
- De collega in opleiding begint met observeren van lessen. Vervolgens gaat de collega in opleiding delen van lessen overnemen. Later kan een collega in opleiding wellicht een hele les verzorgen. De leraar start en sluit de les af, maar de WPB mag de collega in opleiding dit af en toe laten doen, in het kader van leren. Als een eerstejaars goed functioneert, kan de WPB aan het eind van de stage soms even het lokaal verlaten. De WPB is dan in ieder geval bij de start en afronding van de les aanwezig.
- De WPB kan met de collega in opleiding bespreken welke onderdelen van de les en van het klassenmanagement de collega in opleiding graag op zich wil nemen.
- De verantwoording bij (summatieve) toetsing van leerlingen is volledig in handen van de WPB. De WPB kan de collega in opleiding laten meekijken en een bescheiden rol laten spelen in het proces, bijvoorbeeld tijdens het nakijken van eenvoudige vragen.
- Andere activiteiten die de collega in opleiding kan uitvoeren en die de WPB mogelijk kan maken:
 - Een dag meelopen met een klas.
 - Een dag meelopen met verschillende leraren.
 - Oriëntatie op de opleidingsschool (BOS): welke school spreekt je aan?
 - Interviewen van onderwijsondersteunend personeel (OOP), bijvoorbeeld een conciërge, leerlingbegeleiding en roostermaker.
 - Interviewen van leraren: wat is de visie van de leraar en hoe zie je dat terug in zijn lessen?
 - Interviewen van leerlingen: wat vinden leerlingen een goede leraar?
 - Groepjes leerlingen helpen/bijles geven.
 - Meehelpen met naschoolse activiteiten.
 - Bijwonen overleggen, bv van team of sectie, en/of leerling-/oudergesprekken, uiteraard mits zij akkoord gaan.

TiCels: Didactische Oriëntatiestage inclusief Intervisie (15 ECTS-credits)

- De WPB is, in beginsel, bij elke door de collega in opleiding verzorgde les aanwezig in het klaslokaal. Op een later moment kan de WPB besluiten om de collega in opleiding een deel van de les alleen te verzorgen. De WPB is dan wel bij de start en de afronding van de les aanwezig.
- De collega in opleiding begint met het zich oriënteren in de school en met het observeren van lessen, klassen en leerlingen. Later geeft de collega in opleiding delen van een les

(bijvoorbeeld het bespreken van huiswerk, het doceren van een stuk theorie, het begeleiden bij het maken van opdrachten in de klas, het afnemen van een Kahoot, het voorbespreken van het huiswerk) en daarna volledige lessen. In deze stage geeft de collega in opleiding minimaal 30 lessen of delen hiervan.

- De WPB kan met de collega in opleiding bespreken welke onderdelen van de les en van het klassenmanagement de collega in opleiding op zich wil nemen.
- De verantwoordelijkheid voor de summatieve toetsing van leerlingen ligt volledig bij de WPB. De WPB kan de collega in opleiding laten meekijken en een bescheiden rol laten spelen in het proces, bijvoorbeeld tijdens het nakijken van eenvoudig te beoordelen vragen.
- Andere activiteiten die de collega in opleiding kan uitvoeren en die de WPB mogelijk kan maken:
 - Een dag meelopen met een klas.
 - Een dag meelopen met verschillende leraren.
 - Oriëntatie op de opleidingsschool (BOS): welke school spreekt je aan?
 - Interviewen van onderwijsondersteunend personeel (OOP), bijvoorbeeld een conciërge, leerlingbegeleiding en roostermaker.
 - Interviewen van leraren: wat is de visie van de leraar en hoe zie je dat terug in zijn lessen?
 - Interviewen van leerlingen: wat vinden leerlingen een goede leraar?
 - Groepjes leerlingen helpen/bijles geven.
 - Meehelpen met naschoolse activiteiten.
 - Bijwonen overleggen, bv van team of sectie, en/of leerling-/oudergesprekken, uiteraard mits zij akkoord gaan.

Aanwezigheid collega's in opleiding:

FONTYS EDUCATIE: Op woensdag en donderdag aanwezig van half november tot einde schooljaar. Collega's in opleiding zijn volgens het 4-1-4-1 principe aanwezig op de stagescholen: dat betekent dat ze vier weken stagelopen en dan één week afwezig zijn omdat ze mogelijk toetsing hebben op het instituut. Niet alle collega's in opleiding hebben elke keer toetsing, dus in overleg met de collega in opleiding kan besloten worden dat die toch aanwezig is in de '1-weken'.

FAA: eind november tot eind februari op dinsdag.

ESoE: Collega's in opleiding in een Master volgen het volledige programma in één schooljaar, startend met WPL1 in september of februari, wanneer zij voorafgaand geen educatieve minor hebben gevolgd. Collega's in opleiding met een Minor volgen WPL1 gedurende kwartiel 3 (februari-april). Hierbij zijn zij 2 tot 4 dagen inzetbaar. Indien mogelijk moeten deze collega's in opleiding gestimuleerd worden om in de korte tijd van hun stage zoveel mogelijk leservaring op te doen, door, tijdens de oriëntatie, minimaal 4 hele of 8 delen van lessen te geven. ESoE collega's in opleiding met een minor staan ingeschreven bij een andere faculteit, met ieder een eigen programma; maatwerk is dus noodzakelijk. Voor alle stages geldt dat startmomenten kunnen variëren afhankelijk van het studieprogramma van de collega in opleiding.

TiCels: collega's in opleiding in de educatieve master volgen de oriëntatiestage in het eerste semester; collega's in opleiding in de tweejarige master volgen de stage in het eerste jaar; collega's in opleiding in de educatieve minor of educatieve module in het eerste of het tweede semester. Met het afronden van een educatieve minor of educatieve module verkrijgen collega's in opleiding een beperkte tweedegraads bevoegdheid, dat wil zeggen een bevoegdheid voor de eerste drie leerjaren van havo en vwo en voor alle leerjaren van vmbo theoretische leerweg.

Zie voor meer informatie: Wanneer zijn de collega's in opleiding in de school

(www.brabantseopleidingsschool.nl/downloads)

Tweedejaars collega's in opleiding

FONTYS EDUCATIE: Professioneel handelen hoofdfase 1 (PH-HF1)

- Er is voor collega's in opleiding via de portal van FONTYS EDUCATIE een document beschikbaar met voorbeelden van mogelijke activiteiten die de collega's in opleiding kan uitvoeren tijdens de stage.

FAA: Hoofdfase stage 1

ESOE: Werkplekleren 2

TiCels: Niet van toepassing

PABO-ALO: Werkplekleren continu-proces leerjaar 2 en 3

- De WPB is in principe altijd bij deze lessen aanwezig, maar zeker bij de opstart en bij het afronden van de lessen. Gaandeweg kan de WPB, in samenspraak met de collega in opleiding, het lokaal even verlaten. De collega in opleiding geeft na enige tijd hele lessen, inclusief start en afsluiting.
- Het creëren van een veilig, ondersteunend en stimulerend leerklimaat wordt steeds meer een zaak voor de collega in opleiding.
- De summatieve toetsing van leerlingen zal meer en meer in samenspraak met de collega in opleiding en de WPB vorm krijgen. De collega in opleiding kan onderdelen van de toetsing op zich nemen, deze onderdelen worden door de WPB samen met de collega in opleiding doorgesproken, zowel voor het afnemen van de toets als bij het evalueren van de behaalde resultaten van de leerlingen.
- ESoE collega's in opleiding worden geacht minimaal 35 uren zonder begeleiding lessen te kunnen geven in de WPL2 stage. Voor collega's in opleiding met een minor kan hier een beperkte 2-graads bevoegdheid voor worden verkregen.
- Andere activiteiten die de collega in opleiding kan uitvoeren en die de WPB mogelijk kan maken: • Een dag meelopen met een leraar, bijvoorbeeld een ervaren en een startende leraar. • Samen met leerlingen onderwijs ontwikkelen • Interviewen van onderwijsondersteunend personeel (OOP), bijvoorbeeld een conciërge, ondersteuningscoördinator en roostermaker. • Interviewen van leerlingen: wat vinden leerlingen een goede leraar? • Interviewen van hogerejaars collega's in opleiding • Groepjes leerlingen helpen/bijles geven. • Meehelpen met naschoolse activiteiten. • Bijwonen overleggen, bv van team of sectie, en/of leerling-/oudergesprekken, uiteraard mits zij akkoord gaan

Aanwezigheid collega's in opleiding:

FONTYS EDUCATIE: Woensdag en donderdag aanwezig van november tot einde van het schooljaar.

Dit kan echter per vak verschillen: vraag eventueel SO voor meer informatie.

FAA: Donderdag en vrijdag aanwezig van begin februari tot begin juni.

PABO-ALO: Donderdag (en eventueel dinsdag) gedurende het gehele schooljaar.

ESoE: Collega's in opleiding in een master volgen het volledige programma in één schooljaar, en volgen geen WPL2 indien zij al een educatieve minor hebben afgerond. Collega's in opleiding in een minor volgen WPL2 gedurende 2 kwartielen (half jaar) in het schooljaar na hun WPL1 (zie hierboven). Hierbij zijn zij 2 tot 4 dagen inzetbaar. Startmomenten: september, november of februari. Uitgangspunt is minimaal 60 klokuren les geven. ESoE collega's in opleiding met een minor staan ingeschreven bij een andere faculteit, met ieder een eigen programma; maatwerk is dus noodzakelijk.

TiCels: niet van toepassing

Zie voor meer informatie: Wanneer zijn de collega's in opleiding in de school
(www.brabantseopleidingsschool.nl/downloads)

Derdejaars collega's in opleiding

FONTYS EDUCATIE: professioneel handelen hoofdfase 2 (PH-HF2), kopopleiding

- Er is voor collega's in opleiding via de portal van FONTYS EDUCATIE een document beschikbaar met voorbeelden van mogelijke activiteiten die de collega's in opleiding kan uitvoeren tijdens de stage.

FAA: Hoofdfase stage 2

ESOE: Werkplekleren 3

TiCels: niet van toepassing

PABO-ALO: Werkplekleren continu-proces leerjaar 2 en 3

- De collega in opleiding observeert en geeft vanaf het begin van de stage hele lessen. Gaandeweg gaat de WPB, in samenspraak met de collega in opleiding, regelmatig weg. Dit gebeurt uitsluitend als de collega in opleiding laat zien al daadwerkelijk zelfstandig voor de klas te kunnen staan.
- Tegen het eind van de stage moet duidelijk zijn dat de collega in opleiding klaar is voor de afrondende stage. De collega in opleiding kan dan in voldoende mate zorgdragen voor randvoorwaarden van een veilig, ondersteunend en stimulerend leerklimaat.
- Evalueren van en reflecteren op de gegeven lessen met de WPB blijft van belang, ook als alles goed gaat.
- De summatieve toetsing van leerlingen kan deels door de collega in opleiding worden uitgevoerd, de verantwoordelijkheid blijft bij de WPB. De resultaten van de toetsing worden nabesproken.
- Andere activiteiten die de collega in opleiding kan uitvoeren en die de WPB mogelijk kan maken: • Een dag observeren van een leerling. • Een dag meelopen met onderwijsondersteunend personeel, zoals leerlingbegeleider, decaan of afdelingsleider. • Interviewen van leerlingen: hoe wordt de leerling het liefst begeleid? • Interviewen van hogerejaars collega's in opleiding • Samen met leerlingen onderwijsactiviteiten ontwikkelen • Meehelpen met naschoolse activiteiten. • Bijwonen overleggen, bv van team of sectie, en/of voeren van leerling-/oudergesprekken, uiteraard mits zij akkoord gaan

Aanwezigheid collega's in opleiding:

FONTYS EDUCATIE: Woensdag, donderdag en vrijdag of dinsdag, woensdag, donderdag aanwezig van begin schooljaar tot februari. Dit kan echter per vak verschillen: vraag eventueel SO voor meer informatie.

FAA: Dinsdag en donderdag aanwezig van begin schooljaar tot eind februari.

PABO-ALO: Donderdag (en eventueel dinsdag) gedurende het gehele schooljaar.

ESOE: WPL3+4 vormen de afrondende stage van de collega's in opleiding in een master volgen het volledige programma in één schooljaar. Start: september of februari. Zij zijn gedurende 2 kwartielen (half jaar) 4 dagen per week inzetbaar. Uitgangspunt is minimaal 60 klokuren (WPL3) en 45 uur (WPL4) les geven.

TiCels: niet van toepassing

Zie voor meer informatie: Wanneer zijn de collega's in opleiding in de school

(www.brabantseopleidingsschool.nl/downloads)

Vierdejaars collega's in opleiding / afrondende fase

FONTYS EDUCATIE: professioneel handelen afstudeerfase

FAA: afstudeerstage

ESOE: Werkplekleren 4

- De collega in opleiding functioneert zoveel mogelijk zelfstandig. De WPB bespreekt de te behandelen stof, er worden afspraken gemaakt over toetsing, de gang van zaken tijdens het schooljaar (buiten-lesactiviteiten, vergaderingen, het geven van adviezen, ouderspreekuren en dergelijke). Deze taken worden door de WPB en de collega in opleiding voortdurend gecommuniceerd en in overleg wordt afgesproken wie welke taak voor zijn of haar rekening neemt.
- De WPB is eindverantwoordelijk voor de hele gang van zaken in de klassen die door de collega in opleiding worden overgenomen.
- De collega's in opleiding in de afrondende stage is lid van een team (brugklas, tweede klas etc.) en functioneert ook daarin als beginnende leraar.
- collega's in opleiding die een afrondende stage lopen ontvangen gedurende deze eindstage een stagevergoeding.
- Andere activiteiten die de collega in opleiding kan uitvoeren en die de WPB mogelijk kan maken:
 - Een dag observeren van een leerling.
 - Een dag meelopen met onderwijsondersteunend personeel, zoals leerlingbegeleider, decaan of afdelingsleider.
 - Feedback vragen aan leerlingen via een VIL of LED.
 - Observatie laten doen door een leerling.
 - Interviewen van hogerejaars collega's in opleiding
 - Samen met leerlingen onderwijsactiviteiten ontwikkelen.
 - Meehelpen met ontwikkelen buitenschoolse activiteiten.
 - Meehelpen met naschoolse activiteiten.
 - Bijwonen overleggen, bv van team of sectie, en/of voeren van leerling-/oudergesprekken, uiteraard mits zij akkoord gaan.

TiCels: Didactische Verdiepingsstage inclusief Intervisie (18 ECTS-credits)

- De collega in opleiding functioneert zelfstandig als leraar: de WPB is niet in het klaslokaal aanwezig, tenzij voor een lesobservatie. Er worden afspraken gemaakt over de lesinhouden en de toetsing, waarbij de afspraken binnen de vaksectie van de stageschool leidend zijn.
- De verantwoording voor de summatieve toetsing van leerlingen is in handen van de collega in opleiding.

PABO-ALO:

Naast bovenstaande punten, aanvullend:

Binnen Pabo-ALO kennen we twee "thema's van een afstudeerfase", te weten:

1. 'Verantwoordelijkheid dragen voor het primair proces' en;
2. 'Onderzoekend vermogen' (uitvoeren van onderzoek vanuit een praktijkgericht vraagstuk).

In de handreiking Werkplekleren Pabo-ALO is aanvullende informatie uitgewerkt.

Aanwezigheid collega's in opleiding:

FONTYS EDUCATIE: In overleg drie dagen in de week aanwezig, waaronder donderdag, gedurende het gehele schooljaar.

FAA: Woensdag, donderdag en vrijdag (twee dagen) aanwezig van begin van het schooljaar tot maart.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar www.brabantseopleidingschool.nl of de SO/IO van de school.

ESoE: WPL3+4 vormen de afrondende stage van de collega's in opleiding in een master volgen het volledige programma in één schooljaar. Start: september of februari. Zij zijn gedurende 2 kwartielen (half jaar) 4 dagen per week inzetbaar. Uitgangspunt is minimaal 60 klokuren (WPL3) en 45 uur (WPL4) les geven.

TiCels: Collega's in opleiding in de educatieve master volgen de verdiepingsstage in het tweede semester; collega's in opleiding in de tweejarige master volgen deze stage verspreid over het tweede jaar.

PABO-ALO: In overleg aantal dagen in de week aanwezig, waaronder donderdag, gedurende het gehele schooljaar.

Zie voor meer informatie: Wanneer zijn de collega's in opleiding in de school

(www.brabantseopleidingsschool.nl/downloads)

Collega's in opleiding in een master

ESoE, TiCels of andere universitaire lerarenopleidingen: dit betreft collega's in opleiding die nog geen onderwijsbevoegdheid hebben of collega's in opleiding die al een educatieve minor of educatieve module hebben met een beperkte tweedegraads bevoegdheid (vmbo-tl en onderbouw havo/vwo). Het stagetraject duurt één of twee jaar. Eenjarige masters hebben al een master in het desbetreffende vak of halen die tegelijk met de master aan de ESoE (bidiplomeerders) of Tilburg University. De tweejarige masters hebben een groter afstudeeronderzoek en moeten zich nog verder verdiepen op vakinhoud. Bij de ESoE kan men nog een verdiepende stage (WPL5) volgen.

Voor zowel masters voltijd (ESoE en TiCels) en deeltijd (FONTYS EDUCATIE) geldt:

- De collega's in opleiding schrijven gedurende hun stage een visie en werkplan. Collega's in opleiding in een master zullen starten met lesobservaties, vervolgens delen van lessen op zich nemen tot uiteindelijk volledige lessen kunnen verzorgen.
- Collega's in opleiding in een master kunnen altijd bij hun WPB terecht voor het stellen van vragen.

Afstudeeronderzoek

Vierdejaars collega's in opleiding van Fontys doen een afstudeeronderzoek: onderzoekend vermogen. Collega's in opleiding in een master van de ESoE volgen het vak Educational Design Research (EDR). Collega's in opleiding vanuit FONTYS EDUCATIE werken hoofdzakelijk vanuit de eigen ontwikkeling, terwijl collega's in opleiding vanuit ESoE nadrukkelijk met hun ontwerpgerichte onderzoek moeten aansluiten bij mogelijke schoolontwikkelingen. Hierbij kan de WPB-er als sparringspartner dienen, de collega in opleiding meenemen in de schoolontwikkelingen en eventueel een bijdrage aan een onderzoek leveren.

Voor zowel masters van ESoE als vierdejaars VT van FONTYS EDUCATIE geldt dat ze gebruik kunnen maken van de onderzoeksbegeleiding van de BOS (voor FONTYS EDUCATIE VT is dit verplicht, voor de andere collega's in opleiding facultatief):

- Er is binnen de BOS een begeleidingsmoment voor het onderzoek op woensdagen tussen 15 en 17 uur. Zie het volledige programma op de website van de BOS:
www.brabantseopleidingsschool.nl/downloads.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar www.brabantseopleidingsschool.nl of de SO/IO van de school.

Internationale collega's in opleiding

Diversiteit, inclusie en kansengelijkheid zijn van belang zowel in, als vóór de klas. Er begint meer aandacht te komen voor hoe onze achtergrond het leren & lesgeven kleurt én voor het belang van diversiteit binnen het docententeam.

Internationalisering kan een belangrijke rol spelen hierin. Het is daarbij belangrijk om het gesprek aan te gaan met elkaar over de kansen, en de uitdagingen, binnen het werk(plek)leren op gebied van facilitering en begeleiding van collega's in opleiding (CIO) die vanuit een internationale context komen.

Denk hierbij aan collega's in opleiding:

- van internationale universiteiten die in het kader van uitwisseling een semester/jaar onderwijs volgen aan een lerarenopleiding;
- uit de ESoE bridging group (zij-instromers, veelal uit de expat community);
- met een bevoegdheid voor het onderwijs, maar wiens Nederlands nog in ontwikkeling is;
- uit de groep CIO die als onderdeel van hun bachelor een profilering kiezen gericht op lesgeven in internationale contexten;
- etc.

Een aantal punten ter aandacht:

- Er is extra inductie nodig, er dient een coach/buddy te zijn voor culturele aspecten (dit kan de WPB zijn):
 - Nederlands schoolsysteem
 - Onderwijsconcept en/of schooltype
 - Schoolcultuur
 - Zorgstructuur binnen de school
 - Feedbackcultuur
 - Communicatiestijlen
 - Ouderbetrokkenheid
 - Etc.
- Het draagvlak dient verder te reiken dan alleen de WPB. Denk goed na over waarin dit draagvlak tot uiting komt (binnen de sectie, het team, schoolleiding, onder OOP, etc.).
- Integratie in de school is erg belangrijk! Denk aan schoolbrede taken buiten lesgeven om (studiedagen, excursies, surveillance, etc.)
- Bewustzijn van eventuele taalbarrière in communicatie richting CIO vanuit eigen school, Libréon, Sovot, BOS, etc. en bereid zijn om alternatieven aan te bieden (bijvoorbeeld in het Engels of in makkelijk Nederlands (B2 niveau). Daarbij is het belangrijk dat er een follow-up plaatsvindt om begrip te checken.
- Hoe sluit bovenstaande aan op jullie bestaand/toekomstig beleid?

Dit alles draagt bij aan een aantal belangrijke doelen binnen de BOS:

- Samen leren en opleiden; het is belangrijk om alle CIO, opleiders en alle betrokkenen mee te nemen in hoe cultuur en meertaligheid zowel leren als lesgeven beïnvloedt en hoe dit vervolgens toegepast kan worden in de (les)praktijk;

Voor meer informatie verwijzen wij u naar www.brabantseopleidingschool.nl of de SO/IO van de school.

- CIO met internationale achtergrond behouden als werknemer en daarmee investeren in expertise op het gebied van intercultureel leren binnen je school;
- Investeren in een breder team en daarmee tegemoet komen aan een bredere doelgroep (afspiegeling pluriforme maatschappij);
- Terugdringen van lerarentekort.

Beoordeling stage

Zie voor de nieuwste richtlijnen van Fontys Educatie de handreiking begeleiden en beoordelen op de website van de Brabantse Opleidingsschool (Downloads)

Verantwoordelijkheid beoordeling:

- Dat is uiteindelijk de IO maar deze zal het advies van de WPB en SO zwaar mee laten wegen.

Tussenevaluatie:

- Halverwege de stage heeft de collega in opleiding met zijn begeleiders een tussenevaluatie. De collega in opleiding neemt het initiatief tot dit gesprek. Per LUK/BHE-eis wordt de voortgang besproken. Naast de collega in opleiding zijn ook de WPB en de IO aanwezig, waar mogelijk sluit de SO aan.
- De collega in opleiding doet via het formulier tussenevaluatie/middengesprek een voorzet waarop de SO, WPB en IO feedback en feed forward geven. De collega in opleiding verwerkt deze en voegt het formulier toe aan het portfolio.
- Via de website van opleiding zal de collega in opleiding zelf de juiste documentatie moeten downloaden om halverwege de stage samen een (tussen)evaluatie te houden. De documenten kunnen als uitgangspunt voor het gesprek gebruikt worden, de IO kan dit moment gebruiken om een lesbezoek af te leggen.

Voor de propedeuse fase is bij de FAA geen tussenevaluatie van toepassing.

Eindgesprek:

- Afhankelijk van de gemaakte afspraken wordt het eindgesprek georganiseerd door de collega in opleiding. Hierbij dient IO, WPB en SO uitgenodigd te worden.
- Portfolio: dient tijdig bij alle begeleiders te zijn; hierover wordt met collega in opleiding een afspraak gemaakt. Het portfolio moet een week voor het gesprek in concept aangeleverd zijn.
- Bij het eindgesprek zijn naast de collega in opleiding ook de WPB en de IO aanwezig, waar mogelijk sluit de SO aan.
- Doel: terugblikken op het leerproces en ontwikkeling van de collega in opleiding en beoordelen van de LUK's/BHE.
- Collega in opleiding bereidt het gesprek voor en licht de eigen ontwikkeling en LUK's/BHE toe. De WPB en/of SO en IO geven feedback en feed forward die zichtbaar wordt genoteerd (ook van wie het afkomstig is).
- Beoordeling: per LUK/BHE wordt een oordeel gegeven door de IO, na advies van de WPB (en SO). Alle onderdelen dienen als voldoende te worden beoordeeld, is dat niet het geval wordt gesproken over een verlenging of een herkansing.
- De collega in opleiding gaat in overleg met IO om mogelijke voor een excellente beoordeling te gaan.

Afronding:

FONTYS EDUCATIE: De examinerator bepaalt op een CIO de totale EVL voldoende heeft aangetoond. Ze

Voor meer informatie verwijzen wij u naar www.brantseopleidingschool.nl of de SO/IO van de school.

beslissen of een CIO onder niveau, op niveau of boven niveau heeft aangetoond. Zie voor meer informatie de handreiking begeleiden en beoordelen. (downloads website BOS)

ESoE: als afronding wordt een cijfer gegeven, afgerond op een heel of half cijfer aan de hand van de ingevulde rubric met de BHE.

PABO-ALO: De stage wordt met behulp van formatieve feedback afgerond.

TiCeLS: de verdiepingsstage wordt beoordeeld door twee examinatoren van Tilburg University, aan de hand van het door de collega in opleiding ingeleverde portfolio. Aan de WPB en SO wordt gevraagd een evaluatieformulier in te vullen, dat een verplicht onderdeel is van het portfolio. Deze informatie wordt meegewogen bij de bepaling van het cijfer.